

Overgave en strijd

Voorganger: Tjeerd de Graaf

Jesaja 40, 9 - 11 en Lucas 1, 26 - 38

Voor iemand van gereformeerde komaf, heb ik al heel jong kennisgemaakt met Maria. En daarmee bedoel ik dan een uitgebreidere kennismaking dan de Kerststal-Maria, die van 11 maanden op zolder, en 1 maand onder de kerstboom. Als er in een gereformeerd gezin al een Kerststal was, want iedere vorm van beelden was ook uit den boze. Maar bij ons thuis was het anders. De beste vrienden van mijn ouders, voor ons oom Jaap en tante Nel gingen naar de Katholieke kerk. Dat was voor ons dus best wel bijzonder, en meer nog het feit dat wij daardoor soms ook in de Katholieke kerk kwamen. Bijvoorbeeld bij de regelmatige logeerpartijen en op feestdagen. Zij hadden 4 kinderen, die immers heilige communie deden en wij hoorden daar zeker bij vonden mijn ouders. Daar, bij Jaap en Nel en in die kerk maakte ik dus kennis met Maria, die een belangrijke plek innam in hun geloof en leven. Plaatjes en beeldjes van Maria, want bij hen wel mocht, hingen en stonden op verschillende plekken in huis. Maria hoorde er gewoon bij, als Moeder van Jezus. Als vrouw vol geloof en vertrouwen. En bij hen een voorbeeld van een krachtige vrouw, zoals tante Nel dat ook was, zeker voor die tijd, zelfstandig, krachtig en vrij.

Zo heeft Maria nog altijd een bijzonder plekje in mijn hart. Maria, moeder van Jezus. In het vervolg van haar leven een meer dan opvallende vrouw in een zo vaak door mannen gedomineerde religieuze wereld. Maria met haar Joodse wortels en bijbehorende beelden en alle symboliek die die wortels in de Joodse traditie oproepen. Allereerst klinken in Maria, als moeder van Jezus, de herinneringen en de verhalen door van de aartsmoeders. Sara, Rebekka, Rachel, alle drie konden zij geen kinderen krijgen. En toch vormen zij de eerste vruchtbare bodem voor de groei en bloei van het volk van Israël. Zo vertellen zij een verhaal van God die actief betrokken is bij hun vruchtbaarheid, hun zwangerschap. Het verhaal van, zonder God geen toekomst. In feite hoort Hanna ook in die rij, zij is kinderloos, bidt onophoudelijk in de tempel, wordt gezien en wordt dan de moeder van Samuel. Zij zingt een lofzang op haar moederschap en zoon, zoals Maria dat in het vervolg op wat hebben gelezen ook doet, Het Magnificat, de lofzang van Maria.

En dan als tweede beeld is er het verhaal van de stamboom, de genealogie van Jezus. Bij Matteus komen in die lijn vijf vrouwen voor: Tamar, Rachab, Ruth, Die-van-Uria en Maria. Je zou verwachten dat de aartsmoeders, Sara, Rebekka en Rachel ook in deze lijst staan, lijkt mij. Met hen is JHWH het volk Israël immers begonnen, maar nee dus. De 5 vrouwen die de evangelist wel noemt, blijken samen een op zijn zachts gezegd, opmerkelijk stel te zijn.

Is dat het waarom in deze lange stamboom van ruim 50 generaties alléén deze vrouwen bij naam worden genoemd? Deze opmerkelijke vrouwen, op zijn minst anders dan anders. Of zoals veel van ons zouden zeggen vrouwen met een randje.

Tamar, kinderloze weduwe, verleidt met een list haar Ex-schoonvader om voor nakomelingen van 'zijn zoon' te zorgen.

Rachab, van beroep hoer in Jericho, redt met gevaar voor eigen leven de verkenners van Jozua van een wisse dood, zij is later de moeder van Boaz.

Ruth, vrouw uit het aartsvijand volk van Israël, de Moabieten, verhuist met Noomi naar Israël, vertrouwt zich toe aan God en geeft zich aan Boaz, zonder te weten hoe dat zou aflopen.

En dan nog 'die van Uria' haar naam wordt niet eens genoemd. Wij kennen haar als Batseba, de vrouw van Uria. Als David haar vanaf zijn dak ziet badderen kan hij de verleiding niet kan weerstaan, met alle gevolgen van dien. Dus; een vrouw die haar schoonvader verleidt, eentje van lichte zeden, een aartsvijand en een echtbreekster,

En de vijfde vrouw in de rij is Maria. Meisje van een jaar of 14 in een gewoon dorpje, waarschijnlijk uitgehuwelijkt aan de wat oudere timmerman Jozef. Maria krijgt, terwijl zij in ondertrouw is, bezoek van Gabriël, de boodschapper Engel, Gabriël valt met de deur in huis;

'Wees niet bang, Maria, God heeft je zijn gunst geschonken.

³¹ *Luister, je zult zwanger worden, een zoon baren, en je moet hem Jezus noemen.* ³² *Hij zal een groot man worden en Zoon van de Allerhoogste worden genoemd.*

'Wees niet bang...' 'Schrik maar niet...' die opening lijkt me geen overbodige luxe, de impact van di onverwachte bezoek en wat Gabriel haar vertelt moet enorm zijn. Toegezegd aan Jozef, in ondertrouw en dan plots zwanger, van wie dan? Hoe moet ze dit uitleggen? aan de omgeving, aan Jozef? Dit kan haar dood worden. Maar daar is Maria helemaal nog niet mee bezig, ze zit nog vol in haar eerste verbijstering. Wat Gabriël haar hier zegt is toch Gods onmogelijk?! Zo begrijpelijk haar vraag: *'Hoe zal dat gebeuren? Ik heb immers nog nooit gemeenschap met een man gehad.'* Hoe dan?! Zouden wij nu vragen.

Gods onmogelijk? Integendeel! 'Voor God is niets onmogelijk!' vertelt Gabriël haar. God zelf is hier aanwezig... De Geest van God zweeft over haar leven. En in die Geest zal dit kind, Zoon van God zijn. Haar kind, zoon van God. Vol van diezelfde Geest ziet Maria het voor zich ontvouwen. Ze vertrouwt op God, geeft zich over.

'De Heer wil ik dienen:

laat met mij gebeuren wat je hebt gezegd.'

Overgave in vertrouwen, hoe dan ook, kome wat komt! Hoe ging Maria 's verhaal verder? Hoe voelde zij zich. Toen zij moest vertellen 'ik ben zwanger', aan Jozef en iedereen, en vervolgens bij de afkeurende blikken uit de buurt. Wetende dat zij hierom gestenigd kon worden, de eerwraak lijkt een kwestie van tijd.

Hoe zat het met haar vertrouwen hoogzwanger dagenlang op de rug van een ezel en geen fatsoenlijke plek om haar kind te baren. En vlak daarna op haar vlucht met Jozef en Jezus naar Egypte.

Hoe groot was haar paniek toen zij haar 12jarige jongen kwijt was bij de tempel in Jeruzalem.

Hoe wanhopig toen hij ruim 20 jaar later bij diezelfde tempel werd bespuugd, gezeseld, uitgejouwd en onschuldig werd vermoord.

Gezegend, dat zei Gabriel toch?! hoe dan? Hoe onnoemelijk zwaar moet haar strijd zijn geweest. Haar pijn en verdriet om háár jongen en daardoorheen haar strijd om vast te houden aan haar vertrouwen in God. Overgave en Strijd. Hoe rotsvast je vertrouwen ook is. Wat gebeurt daar mee in de donkere strijd van ons dagelijks leven. Blijft het overeind? Of gaat het 'Hoe Dan!' overheersen. Vertrouwen en mijn Overgave aan God was en is stap één. Ik weet nog zo goed hoe overtuigt en vol vuur ik was, niks 'Hoe dan'! Maar dan... na dat eerste vuur en de overgave kwam de strijd. Ik vermoed dat de meesten van jullie dat wel herkennen.

Maria, gaat háár weg van Overgave en strijd. Kome wat komt, hoe dan ook, houdt zij vast aan de belofte als volgeling van Jezus, Gods zoon. Staat als een van de weinige overgeblevenen aan de voet van het kruis en huilt. Die vijf vrouwen met een randje; Tamar, Rachab, Ruth, Batseba en Maria. Volgens mij worden zij hier genoemd omdat wij vinden dat zij lastig anders zijn. Omdat zij afwijken van wat de maatschappij als norm ziet. Zij worden genoemd, omdat juist zij mij laten zien dat God de God van alle mensen is, dat anders niet bestaat voor God. Voor God bestaan er alleen Mensen! Zoals zijn Zoon, Jezus dat ook keer op keer laat zien. God zich verbindt aan alle mensen. Bovendien, randjes hebben we immers allemaal. God staat voor onvoorwaardelijke liefde, je bent welkom zoals je bent. In de 4e eeuw was er in Turkije een heilige, Gregorius van Nyssa, die zei: 'Wat God in het lichaam van Maria bewerkstelligde, zal in elke ziel die vertrouwt weer gebeuren.'

Wat in Nazareth met Maria gebeurde kan weer gebeuren. Diezelfde Geest waait over ons leven. God kan steeds weer opnieuw geboren worden. In mij, in jou, in iedereen.